

Cumhuriyet, 13 Eylül 2011, Orhan Bursalı

Heykel ve Akademi Yıkma Aynı Anlayışın Ürünü

Düşünün, dünyada ilk bilimler akademilerinin kurulmasından (1660'ların başında, Fransız ve İngiliz) 335 yıl sonra, 1993'te, Erdal İnönü'nün öna-yak olmasıyla Türkiye Bilimler Akademisi'ni kuru-yorsunuz...

Avrupa'da 1600'lerde bilim patlama yapıyor, evrenin sırları çözülmeye başlanıyor, oradan elde edilen bilgilerle ekonomide büyük dönüşümler başlıyor; Batı, bütün dünyada üstünlüğünü böyle kuruyor...

Siz, zaten matbaayı da 300 yıl sonra Türklerle tanıştırdığınız.

Sadece matbaa değil... Modern tıbbın, fiziğin, kimyanın, biyolojinin ve düşünsel alanın pek çok büyük buluşundan, onlarca yıl sonra Osmanlı olarak haberdar olmuşsunuz.

Dünyada çığır açmış bir bilim insanınız Türkiye'de çıkmamış...

Rönesans'ın ürün ve sonuçlarını ülkeniz insanına mal etmeniz birkaç yüzyıl sonra, o da yarım yamalak olmuş... Resimde, sanatta, heykelde, müzikte... Özetle, güzel sanatlarda gelişme yine yüzyıllar sonra başlamış...

2011 yılındayız. İktidarın belediye başkanları heykellerin, sanatın içine tükürüyor... Başbakan, İnsanlık Anıtı'nı yıktırıyor... Can Yücel'in mezar heykeli kırılıyor...

Ve, iktidar, Türkiye Bilimler Akademisi'ni bitiren yarasını çikartıyor.

Diyor ki, öyle yağma yok, bütün üyeleri siz atayamazsınız, Akademi üye sayısını 300'e çıkartıyorum, 100'ünü ben, siyasi iktidar olarak atayacağım; 100'ünü de bürokratlarım (YÖK yani) atayacak... Eh 100'ünü de siz atayabilirsiniz... Zaten Akademi'nin atayacağı üyeleri de benim oraya atadıklarım seçeceği için, Akademi'nin de 100 üye seçmesinde bir sakınca yok...

Belki de Başbakan'ı Yeni Bilimler Akademisi'nin (başkan olmak istemezse) şeref başkanlığına da davet etmek gerekir! Çünkü İran İslam Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı İran Bilimler Akademisi'nin de direktörü! Belki bu göreve Doç. Dr. Abdullah Gül daha yakışabilir... Mozambik'te de Akademi, bakanlığa bağlı olarak yönetiliyor.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Nihat Ergün'ü dinliyorum: "Akademi üyeleri kendilerinin seçtiği belli nitelikteki üyeleri getirsin, hükümet de kendi seçtiği belli nitelikteki üyeleri atayacak, YÖK de kendi seçtiği belli nitelikteki üyeleri seçecek..."

Yani, Akademi'ye seçilebilecek üyelerde ortak üstün nitelikler aranmayacak... Hükümet ve YÖK de uygun göreceklere nitelikteki üyeleri atayacaklar.

Böylece Akademi bir çorba niteliği kazanıyor. Buna, niteliği sulandırmak, Türkiye'nin niteliği çok düşük ortalama Akademik varlığını, Akademi'ye taşımak denir... (Şüphesiz, atanacak üyeler arasında gerçekten nitelikli bilim insanları da bulunacaktır, burada biz ilkeleri tartışıyoruz... Onlardan bir kısmı da böyle bir atamadan rahatsızlık duyacaktır...)

Batı'da refah, zenginlik ve üstünlükler yaratan bilimin böyle sulandırılmasına hiç rastlayamazsınız...

İktidarın Akademi'ye 100 bilim insanı atamaya kalkışması deli saçmalığıdır... Neden böyle bir hak edinmek istiyor? Bunun bir izahını yapmalılar! (TÜBA'dan bir üye, durumu "milli futbol takımına, mehter takımına ve Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'na üçte bir üyenin hükümetçe atanmasına" benzetmiş!)

Peki ya YÖK'e ne demeli? Şimdiden millet, atanacak 100 üye arasına girmek için YÖK önünde (hem de hükümet önünde!) kuyruklar oluşturmuştur! Ne hükümetin ne de YÖK'ün seçme kriterleri olacaktır (yandaşlık dışında, birkaç "kaçak" kaliteli üye dışında!).

YÖK üyeleri "bu bizim işimiz değil, bu görevi yerine getirmek istemiyoruz" demeli... Çünkü, arasında hiçbiri, Akademi'ye üye seçimi kriterlerine sahip değil. Ama bu yetkiyi kullanmayı reddedecek bir düşüncenin YÖK'te üreyebileceğini düşünmek, yanlışın da yanlışlığı olur!

Bu arada dünya bilimi tepki veriyor. Science dergisi, TÜBA'nın özerkliğinin kaldırıldığını duyurdu... Ayrıca pek çok dünya akademisinin ortak kuruluşu "Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies", Akademi'nin yeniden özerkliğine kavuşturulması için Başbakan'a mektup yazdı.

Bunlar başlangıç... Hükümet etkilenir mi?... ♦